

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

2016

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Διδαγμένο κείμενο

Αριστοτέλους *Ηθικά Νικομάχεια* (Β 1, 5-8)

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινόμενον ἐν ταῖς πόλεσιν· οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοὺς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομοθέτου τοῦτ' ἐστίν, ὅσοι δὲ μὴ εὖ αὐτὸ ποιοῦσιν ἀμαρτάνουσιν, καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτεία πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης. Ἔτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται, ὁμοίως δὲ καὶ τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. Ἀνάλογον δὲ καὶ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ εὖ οἰκοδομεῖν ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ κακῶς κακοί. Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί.

Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι, πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐθιζόμενοι φοβεῖσθαι ἢ θαρρεῖν οἱ μὲν ἀνδρείοι οἱ δὲ δειλοί. Ὅμοίως δὲ καὶ πᾶς περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀργάς· οἱ μὲν γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ' ἀκόλαστοι καὶ ὀργίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὕτως ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ οὕτως. Καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται. Διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιεῖν ἀποδιδόναι· κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις. Οὐ μικρὸν οὖν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθύς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος:

«Ανάλογον... ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις».

Μονάδες 10

B1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των υπογραμμισμένων λέξεων ή φράσεων στις παρακάτω προτάσεις:

«καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτεία πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης»

«καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται»

«ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται».

Μονάδες 15

- B2.** «Οὕτω δὴ . . . οὕτωςί»: Στηριζόμενοι σε αναφορές του αποσπάσματος αυτού να παρουσιάσετε α) τη συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο Αριστοτέλης (μονάδες 3) και β) τον τρόπο τεκμηρίωσης της άποψής του (μονάδες 12).

Μονάδες 15

- B3.** Ποια επίδραση άσκησε ο Εύδοξος από την Κνίδα στον νεαρό Αριστοτέλη;

Μονάδες 10

- B4.** Να βρείτε στο παραπάνω διδαγμένο κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λέξη, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
γηγενής, έσθλός, μισαλλοδοξία, δέος, στρεβλός.

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο

Πλάτωνος Εὐθύδημος 289d8-290a4

Στο κείμενο που ακολουθεί εξετάζεται η σχέση της τέχνης των ρητόρων και των μάγων

Ἰκανόν μοι δοκεῖς, ἔφην ἐγώ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν λογοποιῶν τέχνη, ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι ἐγὼ ᾧμην ἐνταῦθά που φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην ἣν δὴ πάλαι ζητοῦμεν. καὶ γὰρ μοι οἷ τε ἄνδρες αὐτοὶ οἱ λογοποιοί, ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ᾧ Κλεινία, δοκοῦσιν εἶναι, καὶ αὕτη ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή. καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἐστὶ γὰρ τῆς τῶν ἐπωδῶν τέχνης μόνιον μικρῷ τε ἐκείνης ὑποδεεστέρα. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἐπωδῶν ἔχεών τε καὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν τε καὶ ἐκκλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ παραμυθία τυγχάνει οὕσα[...].

ο ἐπωδός=ο μάγος

ἡ κήλησις=γήτεμα, γοητεία, σαγήνη

- Γ1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἔφην :	το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού προστακτικής ενεστώτα
κτησάμενος :	το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται
τις :	τη γενική πληθυντικού αριθμού θηλυκού γένους
εὐδαίμων :	την κλητική ενικού αριθμού θηλυκού γένους
ᾧμην :	το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής αορίστου παθητικής φωνής
φανήσεσθαι :	το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
πάλαι :	τον συγκριτικό βαθμό
κήλησις :	την κλητική ενικού αριθμού
τυγχάνει :	το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής β' αορίστου στην ίδια φωνή
οὔσα :	τον ίδιο τύπο στη δοτική πληθυντικού αριθμού του μέλλοντα.

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **μοι** (το πρώτο του κειμένου), **εὐδαίμων**, **ἥν** (το δεύτερο του κειμένου), **ἐκείνης**, **οὔσα**.

μονάδες 5

Γ3.β. «**κτησάμενος**» Να αναγνωριστεί το είδος της μετοχής (μονάδα 1), να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2) και να αιτιολογηθεί η εκφορά της πρότασης που σχηματίζεται (μονάδες 2).

μονάδες 5

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

ΔΙΑΔΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Μετάφραση

Και με ανάλογο τρόπο και οι οικοδόμοι και όλοι οι άλλοι τεχνίτες. Δηλαδή χτίζοντας με καλό τρόπο σπίτια θα γίνουν καλοί οικοδόμοι, όμως χτίζοντας με κακό τρόπο, κακοί. Γιατί, αν δε συνέβαιναν έτσι τα πράγματα, καθόλου δε θα χρειαζόταν ο άνθρωπος που θα δίδασκε, αλλά όλοι οι τεχνίτες θα ήταν καλοί ή κακοί από τη γέννησή τους.

Το ίδιο λοιπόν συμβαίνει και με τις αρετές. δηλαδή με το να κάνουμε όσα συμβαίνουν στη συναλλαγή μας με τους άλλους ανθρώπους γινόμαστε άλλοι δίκαιοι, άλλοι άδικοι, ενώ με το να κάνουμε επίσης όσα έχουν μέσα τους το στοιχείο του φόβου και με το να συνηθίζουμε να φοβόμαστε ή να έχουμε θάρρος, γινόμαστε άλλοι ανδρείοι άλλοι δειλοί. Όμοια συμβαίνει και με τις επιθυμίες και με τις εξάψεις της οργής μας: δηλαδή άλλοι γίνονται συνέτοι και προοί, άλλοι ασυγκράτητοι και οξύθυμοι, με το να συμπεριφέρονται σ' αυτές τις περιστάσεις οι πρώτοι μ' αυτόν τον συγκεκριμένο τρόπο, οι δεύτεροι με τον άλλον. Λοιπόν με ένα λόγο τα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα μας διαμορφώνονται από τις αντίστοιχες ενέργειες. Γι' αυτό πρέπει να προσδίδουμε μια ορισμένη ποιότητα στις ενέργειές μας: διότι ανάλογα με τις διαφορές τους διαμορφώνονται τα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα μας.

B.1

« και διαφέρει τούτω πολιτεία πολιτείας αγαθή φάυλης».

Η φράση αυτή του κειμένου δημιουργεί προβληματισμό και πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις: Ο Αριστοτέλης συνήθως κάνει διάκριση ανάμεσα στα ορθά πολιτεύματα και τις παρεκβάσεις τους, δηλαδή τις εκτροπές από αυτά. Αυτή τη διάκριση τη συναντούμε στο έργο του «Πολιτικά». Εδώ όμως δεν αναφέρεται σ' αυτό, εδώ προϋποτίθεται ότι ο νομοθέτης επιδιώκει σε κάθε περίπτωση το καλό των πολιτών, απλώς μπορεί να μην έχει πάντοτε επιτυχία στον στόχο του αυτόν. Παρόμοια, σε άλλο χωρίο των Ηθικών Νικομαχείων, ο Αριστοτέλης κάνει λόγο για νόμο που είναι κείμενος όρθως και έχει επιτυχία, και για νόμο άπεσχεδιασμένον (δηλαδή προχειροφτιαγμένο), που δεν έχει επιτυχία. Είναι φανερό από τα συμφραζόμενα ότι ο Αριστοτέλης θέλει να πει: όταν μιλούμε για διαφορά πολιτεύματος από πολίτευμα, εννοούμε ότι με το ένα οι πολίτες ασκήθηκαν περισσότερο στην αρετή, με το άλλο λιγότερο. Είναι φανερό

πως στο χωρίο που μας απασχολεί, ο Αριστοτέλης δε μιλά για καλά και κακά πολιτεύματα. Όσο εξαρτάται από τους νομοθέτες, όλα τα πολιτεύματα - έτσι πιστεύει εδώ ο Αριστοτέλης - είναι καλά, αφού όλων των νομοθετών η πρόθεση είναι να κάνουν τους πολίτες ενάρετους. Αν τελικά διαπιστώνουμε διαφορά πολιτεύματος από πολίτευμα, πρόκειται ουσιαστικά για διαφορά ως προς τον βαθμό τελειότητας. Η διάκριση δηλαδή των πολιτευμάτων σε ανώτερα (άγαθα) και σε κατώτερα (φαῦλα) γίνεται με κριτήριο τη μεγαλύτερη ή μικρότερη βοήθεια που προσφέρουν στον πολίτη οι νομοθέτες για να κατακτήσει, με τη δική τους καθοδήγηση, την αρετή.

«καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται»

Οι έννοιες **γένεσις-φθορά** αποτελούν θεμελιώδες αντιθετικό ζεύγος ήδη από τις απαρχές της φιλοσοφικής σκέψης (κι ένα έργο του Αριστοτέλη έχει τον τίτλο *Περὶ γενέσεως καὶ φθοράς*). Ο Αριστοτέλης συνεχίζει να αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο πραγματώνεται η ηθική αρετή, επιμένοντας ότι για την κατάκτησή της προηγείται η πράξη (η επανάληψη, η εξάσκηση, ο εθισμός). Στο πλαίσιο αυτής της θέσης προσθέτει ότι κάθε μορφή ηθικής αρετής, είτε αυτή γίνεται είτε φθείρεται, έχει ως αφετηρία της τις ίδιες αιτίες και τα ίδια μέσα. Και αναφέρει τα παραδείγματα με τους κιθαριστές και τους οικοδόμους, για να δείξει ότι με την καλή εξάσκηση (**εὖ**) πετυχαίνει κανείς το στόχο του, ενώ με την κακή (**κακῶς**) αποτυχαίνει. Με τον ίδιο τρόπο, δηλαδή με τον εθισμό σε ηθικές πράξεις, κατακτιέται η ηθική αρετή ενώ με τον εθισμό πάλι, σε ανήθικες όμως πράξεις, φθείρεται και χάνεται (η καλή ή η κακή εξάσκηση είναι το κριτήριο για την κατάκτηση ή όχι του στόχου).

«ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται»

Η λέξη ἕξις παράγεται από το αρχικό θέμα του ρήματος ἔχω και την παραγωγική κατάληξη -σις, η οποία δηλώνει ενέργεια υποκειμένου. Η αρχική σημασία στα αρχαία ελληνικά είναι το να έχει ή να κατέχει κανείς συνέχεια κάτι που το έχει αποκτήσει. Ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί τη λέξη ἕξις με τη σημασία της μόνιμης κατάστασης, της ιδιότητας που προκύπτει από τη συνήθεια ή από την άσκηση δίνοντάς της ηθικό περιεχόμενο: δηλαδή, ἕξεις είναι τα μόνιμα γνωρίσματα του χαρακτήρα μας, καλά ή κακά.

Ο βαθμιαίος τρόπος κατάκτησης της αρετής φαίνεται άλλωστε από τη λέξη ἕξις, που έχει ενεργητική και επαναληπτική σημασία και από το ρήμα γίνονται που δείχνει ότι οι ἕξεις είναι αποτέλεσμα ὁμοίων ενεργειῶν. Όπως διαβάζουμε αλλού στα Ηθικά Νικομάχεια, συμβαίνει και το αντίστροφο: οι ἕξεις γίνονται η πηγή των αντίστοιχων ενεργειῶν, και έτσι

δημιουργείται ένας κύκλος. Ας πάρουμε ως παράδειγμα την ανδρεία: συνηθίζοντας να περιφρονούμε τους κινδύνους γινόμαστε ανδρείοι, και, αφού γίνουμε ανδρείοι, μπορούμε να αντιμετωπίζουμε ακόμη καλύτερα αυτά που προκαλούν φόβο.

B.2

α) Ο Αριστοτέλης στην προσπάθεια του να αποδείξει ότι οι ηθικές αρετές δεν υπάρχουν στον άνθρωπο εκ φύσεως αλλά είναι αποτέλεσμα εθισμού, τις συσχετίζει με τις πρακτικές τέχνες χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της **αναλογίας** («Ἐτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται, ὁμοίως δὲ καὶ τέχνη», «Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει»). Υπάρχει δηλαδή ομοιότητα στον τρόπο απόκτησης των πρακτικῶν τεχνῶν και των ηθικῶν αρετῶν. Αλλῶστε, πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για δυνάμεις ἐξ ἔθους.

Ο συλλογισμός που αφορά την εκμάθηση των τεχνῶν ολοκληρώνεται με το τροπικὸ ἐπίρρημα **οὕτω**, το οποίο συγχρόνως υποδηλώνει αναλογικὴ θεώρηση του θέματος. Ο συμπερασματικός σύνδεσμος **δὴ** ανακεφαλαιώνει καὶ συγχρόνως εἰσάγει νέο συλλογισμό ως συμπέρασμα του πρώτου. Τέλος, ο προσθετικός **καὶ** εἰσάγει την προσθήκη νέου επιχειρήματος.

β) Ὅτι συμβαίνει λοιπὸν με τις τέχνες συμβαίνει και με τις αρετές («οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει») : αποκτά κανείς ηθικὴ αρετὴ, αν πρώτα εθιστῇ καλὰ με ηθικὲς πράξεις, και συνηθίσει σ' αυτές. Οι καλοί ή οι κακοὶ τρόποι δράσης δημιουργοῦν καλὲς ή κακὲς συνήθειες που συντελοῦν ἀντίστοιχα στην ἀπόκτηση ή ὄχι των ηθικῶν αρετῶν. Ο Αριστοτέλης, ως εμπειρικός φιλόσοφος, χρησιμοποιεῖ παραδείγματα ἀπὸ διάφορες περιστάσεις της καθημερινῆς ζωῆς. Συγκεκριμένα :

- ἄλλοι γίνονται δίκαιοι και ἄλλοι ἀδικοὶ ἀνάλογα με την ποιότητα συμπεριφορᾶς τους στις συναλλαγές με τους ἄλλους ἀνθρώπους («πράττοντες γὰρ ...οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι»)
- σε ὅσα προξενοῦν φόβο ἄλλοι συνηθίζουν να φοβοῦνται και γ'αὐτὸ γίνονται δειλοὶ ἐνῶ αυτοὶ που δείχνουν θάρρος γίνονται γενναῖοι («πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς ... οἱ δὲ δειλοὶ»)
- κατὰ ἀντίστοιχο τρόπο και με τις ἐπιθυμίες, δηλαδή ἄλλοι συνηθίζουν να τις αντιμετωπίζουν συγκρατημένα και γίνονται ἐγκρατεῖς ἐνῶ ἄλλοι που υποκύπτουν σ' αυτές γίνονται ἀκόλαστοι («περὶ τὰς ἐπιθυμίας: οἱ μὲν γὰρ σώφρονες - οἱ δ' ἀκόλαστοι»)

- τέλος, ως προς τα γεγονότα που προξενούν οργή άλλοι τα αντιμετωπίζουν ήρεμα και γίνονται πράοι ενώ άλλοι με τρόπο βίαιο και γίνονται οξύθυμοι («περὶ τὰς ὀργάς: πρᾶοι- ὀργίλοι»).

Δύο είναι οι τρόποι, λοιπόν, με τους οποίους συμπεριφερόμαστε στην καθημέριά από τις διάφορες περιπτώσεις της καθημερινής ζωής. Με τον ένα τρόπο αποκτούμε αρετές, με τον άλλο όμως όχι. Αυτή η διάκριση σε δύο τρόπους συμπεριφοράς εκφράζεται στο κείμενο χαρακτηριστικά με τα πολλά αντιθετικά ζεύγη (το ζεύγος των συνδέσμων μέν - δέ και με τα δύο ούτωςί).

Επιλογικά, ο Αριστοτέλης με τρόπο επαγωγικό καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όχι μόνο οι αρετές αλλά γενικά όλα τα μόνιμα στοιχεία του χαρακτήρα μας διαμορφώνονται με όμοιους τρόπους συμπεριφοράς («Καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται»).

B.3 Σχολικό βιβλίο σελ.128 «Ένας τέτοιος λόγιος ψυχοσύνθεση του Πλάτωνα».

- B.4** γηγενής: γινόμενον (και ὅλοι οἱ τύποι του γίνομαι του κειμένου)
 ἐσθλός: ἐστίν (και ὅλοι οἱ τύποι του εἰμί του κειμένου)
 μισαλλοδοξία: συναλλάγμασι
 δέος: δεινοῖς, δειλοί
 στρεβλός: ἀναστρέφεσθαι

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Μετάφραση

Μου φαίνεται ότι αναφέρεις ικανοποιητική απόδειξη, είπα εγώ, ότι δηλαδή δεν είναι η τέχνη των ρητόρων αυτή, την οποία αν την αποκτήσει κανείς, θα μπορούσε να γίνει ευτυχισμένος. Κι όμως εγώ νόμιζα πως κάπου εδώ θα φανεί η επιστήμη την οποία βέβαια αναζητούμε τόση ώρα. Και μάλιστα οι ίδιοι οι άντρες, οι ρήτορες, κάθε φορά που τους συναναστρέφομαι, Κλεινία, μου φαίνονται ότι είναι πάνσοφοι και η ίδια η τέχνη τους σχεδόν θεϊκή και υψηλή. Και, αληθινά, δεν είναι καθόλου παραξενο. Γιατί αυτή αποτελεί μέρος της τέχνης των μάγων και είναι λίγο κατώτερη από εκείνη. Γιατί η τέχνη των μάγων αφενός γητεύει τις οχίες και τα σφαλάγκια και τους σκορπιούς και τα άλλα θηρία και τις ασθένειες, η τέχνη των ρητόρων αφετέρου τυχαίνει να γητεύει και να καταπραΰνει τους δικαστές και όσους συμμετέχουν στις συνελεύσεις του δήμου και τα υπόλοιπα πλήθη.

Γ2. ἔφην: φάτε
κτησάμενος: ἐκτῶ
τις: τινῶν
εὐδαίμων: (ῶ) εὐδαιμον
ῥῆμα: ῥήθη
φανήσεσθαι: πεφάνθω
πάλαι: παλαιότερον
κήλησις: (ῶ) κήλησι
τυγχάνει: τύχοιεν
οὔσα: ἐσομέναις

Γ3α μοι: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου στο δοκεῖς
εὐδαίμων: κατηγορούμενο στο τις από το ἄν εἶη
ῥήν: αντικείμενο στο ζητοῦμεν
ἐκείνης: γενική συγκριτική στο ὑποδεεστέρα
οὔσα: κατηγορηματική μετοχή από το τυγχάνει και αναφέρεται στο υποκείμενο ἡ τέχνη

Γ3β αναγνώριση: κτησάμενος: υποθετική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο τις
ανάλυση : εἰ κτήσαιο
αιτιολόγηση: σχηματίζεται δευτερεύουσα υποθετική πρόταση με εἰ + ευκτική και με απόδοση δυνατική ευκτική (ἄν εἶη) δηλώνεται ἡ απλή σκέψη του λέγοντος.